

provisoriske Tilstand, der begyndte den 1ste April 1885, har ganske vist fremkaldt Uro og Gjæring, stærk Uro og Gjæring paa flere Steder i Landet. Den høitærede Regjering har ment, at en Lov som denne var paatrængende nødvendig overfor en saadan Uro og Gjæring, overfor hvad der rørte sig hist og her. Det Udvalg, der blev nedsat til Behandling af den samme Lov i Fjor, kom i den Betænkning, som vi modtog efter Nigsdagsamlingsens Slutning, til det samme Resultat, at Loven var paatrængende nødvendig, og til Støtte herfor har man anført forskjellige Udtalelser, samlede hist og her fra forskjellige Blade. Om disse Udtalelser være det mig tilladt at gjøre blot to Bemærkninger. Den ene skal være den, at Opfattelsen af, hvad man saadan ser, hvad man saadan hører eller læser, beror saa meget paa det Syn, man en Gang har, paa de Dine, hvormed man ser, og den Maade, hvorpaa man hører. Jeg kan ikke nægte, at Udskiftning af det, som de ærede Herrer paa den anden Side opfatte som Vidnesbyrd om Uro og Gjæring, fra mit Synspunkt er Vidnesbyrd om noget af det Bedste og Vædste, der er i vort Folk, Vidnesbyrd om Forsvarsfølelse, Vidnesbyrd om Frihedskjærlighed, Vidnesbyrd om Fædrelandskjærlighed. Naar der saaledes tales om Folkevæbningstanken og de Udtalelser, der omhandle denne, og det opfattes som Vidnesbyrd om slemme Ting, saa er jeg af en modsat Mening. Jeg har i mange Aar været Ven af Folkevæbningstanken, har talt for den Tanke og er vis paa, at det er en af de største Sager, som vort Folk vil tage Sigte paa, og at den Tanke i Stedet for, at der skulde være noget Oprør og noget Grimt i den, netop gjemmer Noget af det Bedste og Vædste i vort Folk. Den anden Bemærkning med Hensyn til de citerede Udtalelser, som jeg vil gjøre, skulde være den, at man maa vogte sig for at anlægge en almindelig Maalestof enten til den ene eller den anden Side efter Enkeltmands Udtalelser, enten det nu er i Ord eller Skrift. Hvad vilde de Herrer paa den anden Side s. Ex. sige, hvis jeg gjorde hele det modsatte Parti ansvarligt for Uttringer som disse, at Venstre er et Parti, der vil: ingen Gud, intet Egteskab, intet Fædreland, ingen Giendom, og at vi virke for Sligt. Jeg er overbevist om, at dette ikke er hele Høires Mening, at det ikke ser saaledes paa os, men den Slags Uttringer ere blevne brugte. Ligeledes, hvad vilde man sige, dersom jeg vilde dømme hele Høire efter Uttringer som disse: Disse Fortolkninger og Alt, hvad de

kunne føre til, er kun halvt Arbejde, er kun Justeri; det Estruppe System er kun Justeri; vel med det Hele, lad os faa Enevældet skjært og rent, Statskup! Hvad vilde man sige, dersom jeg vilde anlægge saadanne Udtalelser som Maalestof for hele Høire. Jeg tror, at man med Rette vilde sige, at deri gjorde jeg Uret. Saa beder jeg Dem: tag ikke Enkeltmands Uttringer som Maalestof for, hvad der rører sig hos hele Venstre. Jeg skal gjerne indrømme, at der er faldet enkelte Uttringer ogsaa paa vor Side baade i Ord og Skrift, som ere mindre heldige, og som jeg personlig beklager og fordømmer, men det ligger nær, at Sligt kan ske i en bevæget Tid, og paa den anden Side, skulde jeg med største Lethed fra modsat Side, mellem Modstandernes Ord og Skrift, i deres Presse samle en Blomstersamling, som med Hensyn til slemme Ting langt skulde overgaa det, som det ærede Udvalg har citeret i den nævnte Betænkning fra i Fjor. Men jeg vil overfor dette sige, at om der end hist og her komme Udtalelser frem, som man maa beklage, vil jeg minde om, at Løgemidlet mod den Slags Ting er ikke at hidse og ægge og opretholde provisoriske Tilstande, det er kun at gyde Olie i Ilden. Nei, Løgemidlet mod den Slags Ting er ene og alene at sigte paa grundlovsmæssige Tilstande. At være paa Lovens Grund, — det giver Tryghed, det giver Sikkerhed. Det er Betingelsen for et lykkelig Liv i alle Retninger og for en lykkelig og frugtbar Udvikling. Men udenfor Loven — det er gængs Grund, det fører dybere og dybere ned i Fordærvelsen. Det maa der ganske særlig tages Sigte paa. I Stedet for at bygge paa provisoriske Foranstaltninger og opretholde dem og foretage voldsomme Skridt i den ene eller den anden Retning burde man af al Evne se at komme ind paa Lovens Grund. Derfor har jeg ikke kunnet være enig hverken med den høie Regjering eller med det ærede Udvalg om, at der er nogenjomhelst paatrængende Nødvendighed for denne Lov. Jeg kan ikke engang være enig i, at den overhovedet er nødvendig. Jeg mener, at den er fuldstændig unødvendig. Det danske Folk har Ord for at være et roligt, besindigt og fredeligt Folk, og jeg tror, at det med Rette har Ord derfor, og jeg har Ret til at sige her, at det danske Folk vil Ro og Orden fremfor Alt. Befolkningens store Flertal, ogsaa paa vor Side, ønsker først og fremmest at staa paa Lovens Grund og værge sig ved Lovens Midler og vil ikke gaa udenfor dem. Naar det er Tilfældet, og jeg tør sige for vist,